

01

Slumdog
Millionaire

02

Gran Torino

03

La ola

04

El hijo de
Rambo

05

La vida secreta
de las abejas

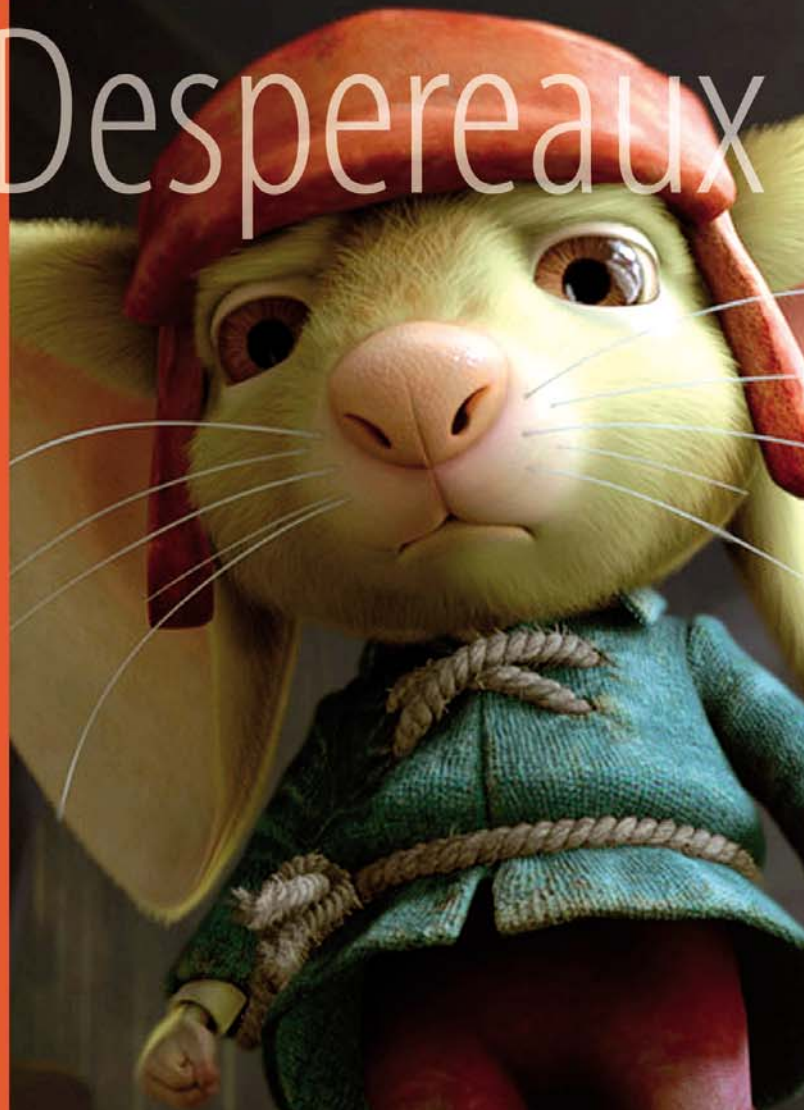
06

El valiente
Despereaux

Guia del professor

VI Setmana del Cinema Espiritual
ELS QUI ENCARA ESPEREN

El valiente Despereaux

edebé

SIJ

Secretariat Interdiocesà de Pastoral
de Joventut de Catalunya i les Balears

SIGNIS ESPAÑA

EL VALIENTE DESPEREAUX

*Setmana del Cinema Espiritual.
Els qui encara esperen*

El cinema, des de les seves històries, ofereix una eina educativa de primer ordre que, a partir del llenguatge audiovisual, ajuda al creixement personal en diferents competències bàsiques. El seu caràcter transversal i integrador incideix en diferents àrees curriculars i potència diferents capacitats per a intervenir activament i crítica en la vida personal i social. La dimensió espiritual present en aquesta pel·lícula ens permet abordar qüestions existencials que, tot afectant el caràcter transcendent de la persona, permet que sintonitzi amb l'experiència religiosa i els referents cristians i catòlics de la fe.

Sembla que en el cine s'han imposat les històries que acaben malament. Es pensa que una pel·lícula que acaba bé, tot i que sigui després de superar dificultats i sacrificis, amaga la veritat de la vida. Hi ha un determinat pòsit de pessimisme que sobrevola guionistes i directors. Els crítics afirmen que aquestes propostes de l'esperança són simplistes, benintencionades però falses, perquè s'allunyen de la realitat. Com més desolat i cru sigui el final, més és valorarà la

pel·lícula com a coherent i sincera. Només en el cine infantil es concedeixen aquestes ingenuïtats.

No obstant això, les històries de l'esperança segueixen captivant el públic. En temps difícils, els éssers humans han necessitat relats que parlin de la victòria de la llum i la bondat. Quan la humanitat perd aquestes narracions s'oblida de l'esperança. Per aquesta raó és freqüent que, aleshores, es proposin històries que recuperen la fe com a gran relat de confiança, de la promesa que prové de Déu. Sense ignorar el poder del mal i tot superant els optimismes inconscients, el projecte de l'amor que batega en el cor del món ens mostra fins a quin punt no tot està perdut i sempre hi ha una sortida.

En sintonia amb la preparació de la Jornada Mundial de la Joventut ens proposem seguir el rastre de la gran esperança. «*Hem posat la nostra esperança en el Déu viu*» (1 Tim 4, 10) i des d'aquí volem seguir les petjades d'allò invisible que es fa visible en les històries que s'obren a les oportunitats de rebre la vida com a regal i signe de futur.

No és cap casualitat que, precisament, en una època de crisi, tinguem una bona collita de pel·lícules que ens presenten personatges que, a pesar de tot, segueixen esperant contra tota esperança, com el protagonista de *Slumdog Millionaire*. O que capgiren les seves vides envers l'entrega i la bondat, como en *Gran Torino*. Fins i tot, personatges que, per la seva ingenuïtat, ens recorden que sempre són possibles les il·lusions, com en *El hijo de Rambow* o *El valiente Despereaux*. Tot i que també comptem amb avisos que ens prevenen de falses expectatives, com *La Ola*, finalment ens queden els personatges que superen les proves i troben una confiança bàsica, fonamentada d'una manera transcendental, com en *La vida secreta de la abejas*.

DE PER QUÈ ALGUNES HISTORIES ENS CONVIDEN A VEURE LA LLUM

Cada vegada més es presenta l'animació com un gènere capaç d'arribar a molt diferents edats. Aquesta pel·lícula basada en la novel·la de Kate DiCamillo "Despereaux és la història d'un ratolí, d'una princesa, una mica de sopa i un rodet de fil" pot considerar-se dins l'estel dels contes de fades. Les aventures del valent i petit Despereaux s'ofereixen com una rondalla per abordar qüestions com la bondat i el mal, així com la seva presència en el cor de les persones, els prejudicis, l'elaboració del sofriment i la tristesa i la resolució pacífica de conflictes. Des del punt de vista espiritual resulta interessant el valor dels símbols, la figura de l'heroi, el misteri del perdó i les referències a Jesús en el sacrifici i en l'esperança.

Es pot plantejar una dificultat que sorgeix en la banda d'edat més baixa dels destinataris (3r de primària) ja que se'ls poden escapar algunes coses i cap a la banda d'edat més alta (6è primària) que poden considerar, inicialment, la història com massa infantil. Als primers cal ajudar-los a comprendre els diferents mons des de la metàfora de la llum i la foscor i als segons cal recordar-los com aquestes històries contenen més del que a primera vista sembla.

El material destinat als alumnes com guia didàctica permet treballar els personatges claus, la qüestió simbòlica i el tema del perdó. En la guia del professor es trobaran altres referències de la pel·lícula, del llibre i dels materials extres del DVD.

Com bé indica l'autora, es tracta de potenciar la dimensió narrativa com portadora de sentit i orientadora de la vida. El treball dels directors Sam Fell i Rob

Stevenhagen resulta excel·lent pel que fa a l'animació i, des de la simplificació del relat, el converteix en bastant apte per a tots els públics. L'autora ho va escriure pensant en l'entorn dels 12 anys, que va atorgar a alguns protagonistes.

APLICACIONS DIDÀCTIQUES

1. Destinataris: Preferents 4rt i 5è de Primària. D'interès, 3r i 6è

2. Objectius dimensió espiritual

a) Dimensió existencial

- Reflexionar sobre els prejudicis i les seves conseqüències en les relacions.
- Elaborar les experiències de sofriment i el sentiment de tristesa.

b) Dimensió transcendent

- Descobrir que el símbol de la llum i la foscor té un sentit transcendent.
- Valorar com els herois són éssers senzills que se superen davant les necessitats dels altres.

c) Dimensió religiosa

- Assumir que totes les societats necessiten ritus, festes i experiències que tenen cert sentit religiós.

d) Dimensió cristiana-catòlica

— Assumir el valor fonamental del perdó i mostrar com Jesucrist el va proposar i el va viure.

— Reconèixer que al darrera de molts herois, com en aquest caso Despereaux, hi ha referència a Jesús que mor en la creu, baixa a les masmorres per a ajudar i surt de nou a la llum.

ACTIVITATS

Abans de veure la pel·lícula

- ◆ Es pot aprofundir en els contes de fades així com en tot el món literari per a nens, protagonitzat per animals.
- ◆ Pot ser interessant llegir la novel·la original de Kate DiCamillo, *Despereaux és la història d'un ratolí, d'una princesa, una mica de sopa i un rodet de fil*. Ed. Noguer, Il·lustrat per Timothy Basil Ering. Recomanem els dos primers capítols: Aquest és l'últim (pàg. 13-16) i Una gran decepció (pàg. 17-19).

Durant la pel·lícula

- ◆ Fixar-se en els tres mons: el regne de Dor, el món dels ratolins i el món de les rates.

Seria interessant que busquessin les característiques de cadascun d'ells.

- ◆ Que pensin de cada personatge si pertany a la foscor o a la llum. Assenyalar com apareix físicament la llum en cada personatge.
- ◆ Estar atents als detalls que n'hi ha molts. Per exemple: els dibuixos dels somnis de Despereaux de ser cavaller són diferents, apareixen en diversos moments els miralls per a mirar-se, les escenes en el coliseum recorden altres pel·lícules,...
- ◆ Pensar en les diferents estades del castell. Després es podran visitar amb un joc addicional dels materials extres del DVD.
- ◆ Posar especial atenció a la veu en of i a tot allò que diu.

Després de la pel·lícula

- ◆ Aprendre dels contes per buscar la llum, malgrat les dificultats de la vida.
- ◆ Treballar sobre els prejudicis com barreira per a la relació.
- ◆ Les característiques de les orelles de Despereaux (es troben en els extres del DVD): Volar, ser balanç per a la corda fluixa, oïda fina, trucs de màgia, moure-les per a entretenir, protecció per a les caigudes, escut, ventilador, córrer amb velocitat, ser únic i diferent.
- ◆ Algunes diferències de Despereaux: no té por, té grans orelles, els ulls estan sempre oberts, li agrada la música i llegir llibres.
- ◆ Les característiques de l'heroi: valor, cavallerositat, honor, lluita per la veritat, defensa dels febles i recerca de la justícia.

◆ En quin sentit Roscuro és una rata diferent? No viu en el món de les rates sinó que ve i se'n va en un vaixell, anhela la llum, té moments de compassió amb Despereaux i la Princesa, no menja carn —excepte una vegada— menja engrunes i demana disculpes.

◆ Dialogar en grup: què passa quan hi ha un cor retorçat.

◆ Aturar-se en el símbol de la llum i de la foscor. Les masmorres i el món de les rates estan marcats per la foscor. Hovis és cec i per això està entre la llum i la foscor però, no obstant això, ajuda a vèncer la foscor.

◆ Fixar-se com la creu apareix en el coliseum; quan Despereux està a punt de morir perseguit pel gat té una creu als seus peus. A més després cau en farina i els ratolins pensen que ha ressuscitat perquè ha sortit de les masmorres.

◆ També es pot dialogar sobre les pores i els límits, així com reconèixer el límit sense necessitat de tenir por.

◆ Els ingredients de la sopa són verdures rostides, herbes fresques i bolets silvestres.

◆ Mostrar com la sopa és el ritu del regne de Dor que amb la seva aroma anima les persones, dissipa la foscor i permet la pluja que dóna fruit.

◆ Reflexionar sobre el sofriment i els camins de superació, assenyalant que hi ha vivències que no tenen cap sortida. L'exemple pot ser el Rei.

◆ Centrar-se en el perdó com element essencial en la vida i mostrar la seva referència cristiana.

◆ Resulta molt suggeridor establir comparances amb el llibre. El text escrit és més complex, la pel·lícula el simplifica, especialment en el cas de Roscuro.

MATERIALS COMPLEMENTARIS

◆ La veu en of serveix de mitjancera d'algunes reflexions de fons:

Veu en off: ¿Qué haríais si vuestro nombre fuera algo despectivo? ¿Si John o Beth o Bill fueran un insulto? Pues eso fue lo que Roscuro acabó sintiendo. Cuando te rompen el corazón te puedes volver retorcido. Retorcido, frío y duro. Y aunque estaba cambiando seguía sintiendo anhelos, pero solo por

encontrar a algúen con un corazón tan duró como el suyo.

Veü en off: El dolor es algo extraño. La misma cosa que llena de ira a una persona puede afligir a otra.

Veü en off: La verdad es que puedes tener buen corazón y ni siquiera saberlo.

Veü en off: ¿Creéis que el dolor es lo más fuerte que puede sentir una persona? Pues no lo es. Es la compasión. Porque un pequeño gesto de perdón puede cambiarlo todo.

Veü en off: Bueno, podríamos considerar esto como un gran malentendido. Un Rey estaba dolido así que hizo daño a una rata. Y una rata dolida, así que hizo daño a un Princesa. Y una Princesa dolida, así que hizo daño a una sirvienta, sin darse cuenta ni siquiera. Y esa sirvienta llevaba tanto tiempo dolida, que casi nada podía hacer para sentirse mejor. Pero, ¿fue una equivocación o sólo cuestión de suerte?

Es poden fer servir els materials extres del DVD:

◆ La visita al regne de Dor en tres parts:

a) A LA PART BAIXA: els calabossos amb Gregorio i el món de les rates amb Botticelli amb el coliseum i el pont.

b) A LA BASE DEL CASTELL: la cuina, l'habitació de Meg i el món ratolí amb la casa de la família Tilling, el consell de ratolins, l'escola i el cau de Hovis.

c) L'ESTÀNCIA I LA TORRE DEL CASTELL amb la biblioteca, el saló de banquets, l'estància del Rei i la torre de la Princesa.

◆ Les utilitats de les grans orelles de Despereaux

◆ El joc de la recerca de Despereaux:

- Escalant el mur
- Saltant les rateres
- Triant cartes
- Escollint claus per a obrir portes
- Fent girar miralls perquè passi la llum

Es poden fer servir algunes frases del llibre de Kate DiCamillo,

Despereaux és la història d'un ratolí, d'una princesa, una mica de sopa i un rodet de fil, Ed. Noguer, 235 pàg.:

— "L'amor és poderós, meravellós i ridícul" (p. 31)

— "En les masmorres no hi havia llum, ni vidrieres a les finestres, ni biblioteca amb llibres" (p.49)

— "Les històries són llum, i la llum és preciosa en un món tan fosc" (p. 73)

— "Clarobscur significa la distribució del clar i el fosc, de la foscor i la llum" (p. 77)

— "El sentit de la vida és el sofriment – va respondre Botticelli-, específicament, el sofriment dels altres" (p. 80)

— "L'esperança és com l'amor..., una cosa ridícula, meravellosa, potent" (p. 120)

— "En aquesta història, lector, hem parlat del cor del ratolí i del cor de la rata i del cor de la serventa Pinky Pampurrias, però no hem parlat del cor de la princesa. Com la majoria dels cors, era molt complicat, enfosquit per ombres i mancat de llum. La foscor del cor de la princesa era un carbó ardent molt petit i molt calent d'odi cap a la rata responsable de la mort de la seva mare. I l'altra zona d'ombra era

una profunda tristesa, una tremenda pena perquè la seva mare estava morta i perquè només podia parlar amb ella en somnis. I quines eren les llums en el cor de la princesa? Lector, estic encantada de dir-te que Pèsol era molt bona persona i, potser més encara, molt solidària” (p. 175)

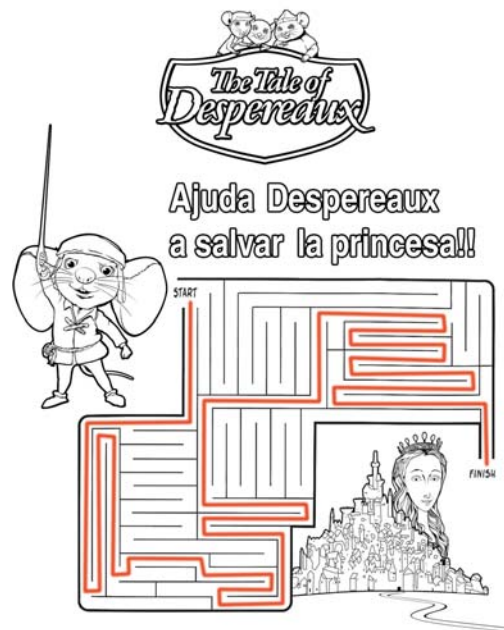
— “Ara no vas a les masmorres –va dir Hovis- perquè hi has d’anar. Hi aniràs perquè ho has triat” (p. 194)

— “Quan els temps són terribles, la resposta és la sopa” (André, el cuiner) (p. 202)

SOLUCIÓ SOPA DE LLETRES

SOLUCIÓ AL LABERINT

Guies elaborades per Setmana del Cinema Espiritual.

ORGANITZEN: Delegacions de Joventut de Barcelona, Terrassa, Sant Feliu de Llobregat, Vic, Tarragona, Girona, Lleida, Mallorca i Menorca.

COL-LABOREN:

Diseny i diagramació: linguezm@hotmail.com • Mòbil 600 748 621